

er blevet til 37 zoner i 20 forskellige lande. Den mest kendte er Flagstaffzonen i Arizona, USA.

I EF er der industrizoner i Irland, Storbritannien, Belgien, Grækenland og Spanien. Dertil kommer at Frankrig, Belgien og Luxembourg arbejder med etablering af meget store multinationale frizoner.

Storbritannien har hele 24 zoner (enterprise zones) og 6 frihavne (freeports).

Erfaringen fra den engelske Corby Enterprise Zone er, at der på bare 5 år blev etableret 5.000 job ved etablering af 200 små virksomheder. Situationen var den, at en stor stålvirksomhed lukkede og området fik 40 pct. arbejdsløshed.

Den typiske kandidat til at få en zone er en by med én meget stor virksomhed (skibsværft, stålværk, minedrift osv.), der går konkurs og sender hundreder eller tusinder af arbejdere på gaden. Mange steder er arbejdsløsheden »overnight« steget med f.eks. 30 pct. Byen eller kommunen er blevet lammet af arbejdsløsheden, og drastiske initiativer har derfor været nødvendige.

Selv i Rusland er der planer om etablering af en økonomisk frizone. Århus Stiftstidende skrev den 15. juni 1991: »... Skt. Petersborg bliver efter al sandsynlighed økonomisk frizone. En aftale om en sådan speciel status er faktisk allerede underskrevet af bystyret og regeringen i Rusland... Udenlandske investorer vil blive lokket med bl.a. gunstige skattevilkår...«

Fælles for de mange industrizoner, industripark, afgiftszoner, og hvad de i øvrigt kaldes, er, at der inden for et geografisk areal er blevet givet særlige begunstigelser til nyetablerede virksomheder. Begunstigelserne er ikke i form af tilskud, men i form af fritagelse for afgifter og skatter samt særlig hurtig offentlig godkendelsesprocedure. Den typiske frizone i udlandet har karakter af at være et område udlagt til industri. Myndighederne kan derfor med få dages varsel give godkendelse til etablering. Virksomhederne har en meget høj frihedsgrad i forhold til produktion, udvidelse, produktvalg osv. Som ekstra gulerod er der så også lavere skat eller skattefrihed for virksomhederne i zonen. Skattefriheden kan være åremålsbestemt, afgrænset til særlige afskrivninger eller lignende begunstigelser. Det er vigtigt at fastslå, at der ikke er tale om tilskud til virksomhederne. Altid frihed, frihed for skat og frihed til erhverv.

Finansielle konsekvenser

Indførelsen af erhvervszoner adskiller sig fra andre politiske forsøg på at nedbringe ledigheden og andre politiske indgreb på flere væsentlige områder.

For det første er der ikke tale om øgede offentlige udgifter. Der er tale om færre offentlige indtægter. Det er værd at bemærke, at hver gang det offentlige betaler tilskud til erhvervslivet, betyder det, at der i gennemsnit skal opkræves tilsvarende beløb plus 30 pct. fra andre skatteydere, eftersom det koster at administrere pengestrømmen.

Færre indtægter koster derimod alene det reducerede provenu og ikke et »velfærdsøkonomisk tab«. Denne mekanisme er velargumenteret beskrevet i Skattepolitisk Redegørelse fra maj 1990.

For det andet vil etableringen af erhvervszoner give sig udslag i etableringen af mange nye arbejdspladser. Derved sparer det offentlige udgifter til dagpenge og bistandshjælp, ligesom der opnås større skatte- og afgiftsindtægter til det offentlige.

For det tredje er der nøje parallelitet mellem det provenu, det offentlige mister som følge af mange virksomheder, der benytter erhvervszonetilbudet, og det provenu, det offentlige opnår gennem sparede udgifter og øgede skatter og afgifter. Jo flere nye virksomheder – jo flere arbejdspladser. Der er med andre ord ingen ubehagelige overraskelser i dette forslags økonomiske virkninger.

De erhvervszoner, der er etableret i andre lande, har alle opnået en betydelig tilgang af udenlandske virksomheder. Muligheden for at kunne starte en virksomhed med mindre eller slet ingen skattekrav er tillokkende for alle investorer, danske som udenlandske. Forslagsstillerne er derfor ikke et øjeblik i tvivl om, at en indførelse af erhvervszoner i Danmark vil betyde en betydelig interesse fra udlandet – og nyetablering her i landet. Spørgsmålet er jo, om f.eks. Nissanbilfabrikken fra Japan havde valgt Danmark frem for England ved etableringen af deres europæiske samlefabrik først i 80'erne.

Anslår vi forsigtigt, at f.eks. 5 erhvervszoner vil give 25.000 nye arbejdspladser på 5 år, giver det en betydelig besparelse på de offentlige budgetter. Sparede dagpenge eller bistandshjælp vil akkumulere over de fem år nå op på en årsværdi det femte år svarende til en besparelse på mindst 2,5 mia. kr. Det betyder, at alene denne besparelse giver budgetplads til at sænke skatter og afgifter med 500 mio. kr. i den enkelte erhvervszone!

I tilgift kommer der så yderligere skatte- og afgiftsindtægter fra de 25.000 personer, der går fra offentlig hjælp til beskæftigelse og egenindtjening. Omfanget af denne offentlige budgetforbedring er svært at anslå. Men at der er tale om en positiv effekt, er der ingen tvivl om.

Regeringen taler meget om begrebet krone til krone-finansiering. Det betyder, at man ikke vil give